

ASOCIACE SPECIÁLNÍCH PEDAGOGŮ ČR
Vinohradská 54
120 00 PRAHA 2

Prohlášení Asociace speciálních pedagogů ČR
k naplňování úkolů a cílů vyplývajících z novely školského zákona
od 1. 9. 2016, po prvním pololetí školního roku 2016/2017

Rada Asociace speciálních pedagogů ČR na základě získaných poznatků z průzkumu v základních školách a školských zařízeních, který ASP ČR realizovala během ledna a února 2017, konstatuje, že aktuálně nastavený průběh realizace společného vzdělávání nenaplnuje proklamovaná očekávání a přináší nepřiměřenou administrativní a personální zátěž v rámci slibovaného zkvalitnění vzdělávání na všech typech škol v ČR.

V Praze dne 3. 3. 2016

Jménem Rady ASP ČR

Mgr. Martin Odehnal, předseda ASP ČR _____

Podklady k prohlášení ASP ČR

Dne 3. března 2017 proběhlo v Hradci Králové jednání Rady Asociace speciálních pedagogů České republiky (ASP ČR). Na základě průzkumu v základních školách a školských zařízeních, který ASP ČR realizovala během ledna a února 2017, vydává Rada ASP ČR prohlášení k aktuální situaci v základním vzdělávání po půlroce zkušeností s novelizovanou školskou legislativou, vymezující zavedení a způsob realizace společného vzdělávání v regionálním školství. Předepisujeme, že jde o shrnutí nejčastěji se opakujících odpovědí pedagogických pracovníků škol a školských zařízení.

1. Aktuální situace v základním školství po 1. 9. 2016

- Nejvyšší očekávání jsou především v nárůstu finančních prostředků k realizaci podpůrných opatření. Jedná se o avizované finanční zajištění pomůcek a navýšení mzdových prostředků pro pedagogy a další pedagogické pracovníky. Současná situace je taková, že MŠMT sice informuje, kolik peněz k realizaci tzv. společného vzdělávání zajistilo, ale školám se jich v potřebné výši nedostává.
- Významným ukazatelem vývoje základního vzdělávání po 1. 9. 2016 je snížená úroveň vzdělávání v důsledku vyššího počtu žáků s výchovnými a závažnými výukovými problémy, s přiznaným stupněm podpůrných opatření ve třídách a z toho plynoucí nedostatek času pedagogů pro „běžné“ žáky a pro žáky s mimořádným nadáním.
- Významně negativně je vnímán nárůst administrativy a skutečnost, že za dané situace nelze plnohodnotně pracovat ve třídě, ve které jsou žáci s podpůrnými opatřeními bez asistenta pedagoga, kteří převážně ruší výuku a snižují její efekt.
- Pedagogové postrádají dostatek relevantních a srozumitelných informací k systémovým změnám ve vzdělávání.
- Vliv a dopad tzv. společného vzdělávání na činnost metodických sdružení ve školách je vnímán v nárůstu administrativních činností, především v souvislosti s potřebou vypracování nového školního vzdělávacího programu.
- Zájem o práci ve třídách, ve kterých se vzdělávají žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními, je převážně u škol tzv. malých, tedy mimo velké aglomerace, kde byl tento způsob vzdělávání uplatňován vždy a práce s integrovanými žáky je pro ně již mnoho let obvyklá.
- Obavy pedagogů plynou z jejich odborného zaměření, které je orientováno především na aprobaci, ale v potřebné míře postrádá speciálně pedagogické dovednosti.
- Negativně je vnímána nemožnost škol zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona čerpat finanční prostředky z mimorozpočtové sféry.
- Nabídky DVPP v oblasti inkluzivního vzdělávání nejsou tematicky vhodně volené a provedené na odpovídající odborné úrovni. Neodbornost je zmiňována především směrem k lektorům, kteří často nemají praktické zkušenosti.
- Negativně je vnímáno monotematické zaměření většiny nabídek DVPP na zavádění inkluze.
- Předávání poznatků, informací, zkušeností, atp. v rámci škol, je považováno obecně za velmi dobré.
- Předávání poznatků, informací, zkušeností v rámci jednotlivých regionů lze považovat v celkovém kontextu za nevyhovující.

2. Školská poradenská zařízení

- Doporučení, realizace a personální zajištění předmětů speciálně pedagogické péče ze strany školských poradenských zařízení (dále ŠPZ) je vnímáno negativně, ale i bez povědomí o skutečnosti, že předměty speciálně pedagogické péče nelze realizovat ve škole pomocí pracovníků ŠPZ.
- Aktivní podíl ŠPZ na tzv. společném vzdělávání je u většiny respondentů vnímán pozitivně jako spolupracující, ale pouze pokud nejsou tato zařízení přetížena. Tehdy se jejich spolupráce stává více formální.
- Spoluúčast ŠPZ na vypracování individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP) je školami nesprávně vnímána jako povinnost vypracovat plán pedagogické podpory nebo IVP poradenským zařízením.
- Plán pedagogické podpory je materiál, který vypracovává škola bez ŠPZ. Ve většině výpovědí je považován za zcela zbytečný a administrativně zatěžující pedagogy.

- U škol, které mají s poskytováním podpory zkušenosti, je spoluúčast ŠPZ vnímána pozitivně.
- Zpráva ŠPZ je určena zákonným zástupcům, nebo zletilým žákům, kteří škole nemusí sdělovat údaje potřebné k definování odpovídajících didaktických postupů. Je zřejmé, že tato, pro nemálo škol novinka v systému poradenství, není školami vnímána pozitivně.
- Poradenství je v nastavení podpůrných opatření (dále PO) prostřednictvím doporučení IVP a nastavení jejich jednotlivých stupňů často vnímáno negativně – IVP je považován za zbytečný materiál a jednotlivé stupně PO nejsou dostatečně přijaty.
- Doporučení ŠPZ jsou pro školy technokratická, nepřehledná a bez konkrétního uvedení o jaký druh speciálních vzdělávacích potřeb se jedná a tedy ve vlastní školské praxi jen obtížně realizovatelná.

3. Podpůrná opatření

- Podpůrná opatření (PO) nejsou respondenty zmiňována dle jednotlivých stupňů, ale jsou obecně vnímána negativně z důvodu nárůstu administrativních činností provázených špatnou metodikou pro nastavení potřebných PO v praxi.
- Funkce asistenta pedagoga (dále AP) je všeobecně velmi dobře vnímána i hodnocena. Negativně je přijímána odbornost AP a nadhodnocení jejich funkce ve vzdělávání.
- Pozitivní je očekávání finančních prostředků při zajišťování pomůcek v jednotlivých stupních PO a podpora ze strany ŠPZ při nastavení jednotlivých stupňů.

4. Finanční a personální zabezpečení přiznaných stupňů podpůrných opatření žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- Finanční zabezpečení tzv. společného vzdělávání je v konečném výsledku vnímáno obecně negativně, protože je nedostatečné a do škol proudí se zpožděním. Avizovaný nárůst finančních prostředků na jeho zajištění je rovněž v plném rozsahu naplnění všech potřeb žáků se SVP nedostatečný.
- Funkce AP je všeobecně velmi dobře vnímána i hodnocena, ale velkým problémem je jeho nedostatečné financování stanovené z rozpočtových prostředků a tedy jejich obecně nízký plat. To má za následek jejich faktický nedostatek.
- Školní psycholog ani školní speciální pedagog stále nebývají běžnou součástí pedagogických sborů, protože školy ze svého rozpočtu mohou tyto pozice jen obtížně financovat.
- Velmi často je za školního psychologa považován pracovník PPP, který do školy pravidelně dochází.
- Z dosavadních zkušeností vyplývá, že činnost školních speciálních pedagogů neprobíhá podle metodických doporučení.

Rada ASP ČR v Hradci Králové, dne 3. 3. 2017